

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. אמר ליה הקדוש ברוך הוא לדוד עד מתי יהיה עון זה טמון בידך על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים ... ועל ידך נהרגו שאול ושלשת בניו רצונך יכלו זרעך או תמסר ביד אויב.....1
- ב. אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשיין בשרביטו ... בשעת הסכנה שפיר דמי.....2
- ג. אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו.....3
- ד. אין פגיעה אלא תפלה.....4

דף צה.

א. אמר ליה הקדוש ברוך הוא לדוד עד מתי יהיה עון זה טמון בידך על ידך נהרגה נוב עיר הכהנים ... ועל ידך נהרגו שאול ושלשת בניו רצונך יכלו זרעך או תמסר ביד אויב

השולח את חבירו לדבר מה¹, ובעת השליחות או מחמת השליחות קרה לשליח דבר מה ראוי ונכון שיקבל עליו המשלח תשובה, ואם מת השליח אפילו שלא פשע בכל כלל המשלח, נכון שיקבל עליו ייסורין כגון תענית ארבעים יום. ואם יש לו בנים קטנים יתן להם כפי נדבת ידו וינצל מצוקה וצרה. וכתב אחד הגדולים² על פי זה הייתי נמנע מלשלוח שליח יהודי בשעת חירום וכן מחיתי על ידי אחרים³.

¹ בשו"ת מהר"י ווייל סימן קכה חיים ושלוש לאהו' הנ"ר יקותיאל שיח'. מ"ש איך שבשליחותך נהרג ר' עזרא הי"ד. גרסין באגדת חלק אמר לו הקדוש ברוך הוא לדוד עד מתי יהא עון זה טמון בידך על ידך נהרג נוב עיר הכהנים על ידך נהרגו דואג ואחיתופל על ידך נהרגו שאול ושלשת בניו רצונך יכלו זרעך או תמסר ביד אויב כו'. אלמא אף על גב דדוד המלך ע"ה לא פשע במידי רק שעל ידו באו לתקלה אפילו הכי נענש. כ"ש הכא שבשליחותו בא אליו הרע הזאת דאיכא למיחש לעונש יסורין. וטוב שתקבל עליך ייסורין כגון תעניות מ' יום. ואם יש לו בנים קטנים תן להם כפי נדבת ידך ותנצל מצוקה וצרה, עכ"ל. ואמרי' במסכת שבת פרק שואל כל שחבירו נענש על ידו אין מכניסים אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא.

² צמח צדק סי' ו

³ וסיים שם אלא שלא בידי היה למחות ועשו כן פעמים הרבה בעל כרחי שלא מדעת:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י"א⁴ שגם בשליח בשכר, שכיר או פועל, יש דין זה, ויש שכתבו⁵ שאם הוא בשכר, אין המשלח צריך כפרה כלל.

אם השליח ביקש שמהמשלח לבצע שליחות זו, וארע לו אסון בדרך, אין המשלח צריך כפרה כלל⁶.

ב. אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו ואין משתמשינ בשרביטו ... בשעת הסכנה שפיר דמי

⁴ כתב הרב באר שבע מכאן פסקתי על יהודי ששלח חבירו בשליחות בשכירות חוץ לעיר ובלכתו בדרך נהרג השליח, שראוי ונכון שהמשלח יקבל עליו תשובה מאחר שעל ידו נהרג.

⁵ צמח צדק סי' ו' ושם הקשה על הבאר שבע שקדמו בדיוק זה במהרי"ו הנזכר ועוד הקשה אמנם יש לי גמגום על פסק זה ולולי כי אין משיבין את האריות אחר מותם היה נראה לי לומר דכשהוא שליח בשכר אין המשלח צריך כפרה כלל דכיון דהכתוב אומר לא תעשוק שכיר וגומר ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואילו הוא נושא את נפשו ופירש רש"י אל השכר הזה הוא נושא את נפשו למות עלה בכבש ונתלה באילן והוא על פי הברייתא דפרק המקבל דף קי"ב דתניא ואילו הוא נושא את נפשו מפני מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה לא על שכרו וכולי ופירש רש"י כל עצמו הוא מוסר נפשו עליו לעלות בכבש גבוה וסיכן בעצמו ליפול ולתלות באילן כשעלה עליו למסק זתים ולגדור תמרים ומסר נפשו עליו למיתה שמא יפול מן הכבש או מן האילן עכ"ל משמע דדבר מצוי הוא ושכיח הוא שפועל מת מחמ' מלאכתו ומתחל' כשנשכר למלאכ' אסיק אדעתיה לשמא יפול וימות ולכן הזהיר תורה לתת שכר שכיר בזמנו כיון שהוא נושא את נפשו על השכר וא"כ למה יתחייב הבה"ב השוכר את הפועל ... אלא ודאי כיון שהפועל יודע שיש לו סכנה בדבר ואפילו הכי הוא נשכר תו אין השוכר הפועל מיקרי גורם כלל ומהאי טעמא נמי פסק הרמב"ן בתשובתיו סימן ב' והובא בב"י ובש"ע בח"מ סוף סימן קפ"ח שאם הגיע היוק בממון השליח מחמת שליחתו פטור המשלח אלא שבסוף סימן קמ"ו מייתי דעת יש מי שאומר שאם נתפס אחד בדרך מחמת שליחות שולחיו שצריך המשלח לפדותו היינו דווקא כשהוא שולחו בחנם דאז הוי כשאל לו אבל לא כשהוא בשכר יעויין שם. לכך נראה דאין זה צריך כפרה כששלחו בשכר.

⁶ שו"ת נודע ביהודה מהדורא קמא – אורח חיים סימן לד' שבנדון דידן שהוא לא התחיל עם השליח לשלחו רק השליח התחיל לבקש לשלוח אותו בשליחות הוזה כדי להשתכר אין שום ה"א שצריך כפרה ומעשים בכל יום שאדם לוקח סחורה בהקפה מחבירו או אויף געצט והולך לירידים הכי נימא שאחריות גוף הקונה על המוכר שאם ח"ו יארע לו מקרה בנפשו יהיה המוכר צריך כפרה, הא ודאי ליתא. ואעפ"כ אביא ראיה ברורה לדבר ... והנה יש לדקדק למה לא חשיב על ידך נהרג אבנר שהרי גם אבנר בסיבתו נהרג ... וגם דוד הסכים וכתב אליו שיבוא רק שהתנה שיביא אתו מיכל אשתו בבואו. אלא ודאי כיון שדוד לא התחיל עם אבנר שיבוא לברות ברית רק אבנר היה המתחיל ששלח אל דוד כרתה בריתך אתי והנה ידי עמך להסב אליך את כל ישראל ודוד הסכים והשיב טוב וגו' והיתה כוונת אבנר גם לטובת עצמו להנקם מאיש בושט על דבר הפלגש כנאמר שם במקרא ולכן אין אחריות הריגתו על דוד. ... רק הואיל וכתב שהרב בקהלתו הורה שצריך כפרה ולכן לא אבטל דבריו לגמרי ויתענה שלשה ימים בה"ב. ואם רצונו ליתן איזה מתנה ליתומי הנהרג דבר טוב. יעשה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר לעיל דף כב. שכבוד גדול נוהגין במלך⁷, ומשימין לו אימה ויראה בלב כל אדם, שנאמר (דברים יז פסוק טו) שום תשים עליך מלך שום תשים שתהא אימתו עליך, אין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כסאו, ואין משתמשים בשרביטו, ולא בכתרו, ולא באחד מכל כלי תשמישיו. וכשהוא מת בולן נשרפין לפניו.

דף צה:

ג. אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו

יש ללמוד מכאן ענין מיוחד להתפלל במקום שהתפללו בו אבותיו⁸, אם אדם בא לעיר אבותיו יחד להתפלל בביהכנ"ס שהתפללו בו אבותיו,

ואם גר⁹ בקביעות במקום אבותיו אם אפשר לו להתפלל באותו ביהכנ"ס שיש לו אותם התנאים של ביהכנ"ס אחר, יש לביהכנ"ס זה דין קדימה וכן גם אם מתפלל בביהכנ"ס שהתפללו בו אבותיו יש לו להדר שיקבע לו מקום במקום שהתפללו בו אבותיו.

⁷ רמב"ם הלכות מלכים פרק ב הלכה א

⁸ משמע שיש ענין מיוחד להתפלל במקום שהתפללו בו אבותיו, והנה על פי דין לא מצינו שהעובר במקום שהתפללו אבותיו צריך להתפלל שם, ומה התביעה שלא נתן לבו להתפלל במקום זה, וגם יעקב הבין שהי' צריך להתעכב שם, ולא נזכר הענין הי' מצד מקום המקדש.

ואולי הביאור דהא תפילה אינו רק כמו שחושבים שאם מבקשים יש סיכויים שהקב"ה ישמע את התפילה, ולפעמים מתקבל מחצה, אלא יש ענין מצד התפילה עצמה, ובפרט אצל האבות הקדושים שהי' כ"כ קירבה להקב"ה, דכשהתפללו הם התעלו כ"כ ברוחניות שזה נתן להם על כל הייחוס, לא רק עצם התפילה, אלא שהי' כ"כ התקרבות לשכינה, וא"א לתאר איזה גדלות האבות השיגו מהתעלותם, ומקום שהתפללו שם אבותיו זה מקום שמשם יצאה גדלותם בבחינה מסוימת, גם לפני זה הם היו בדרגה גבוהה, אבל זה הוסיף הרבה בגדלותם, המקום שכ"כ התייחדו עם הקדוש ברוך הוא שהי' שכינה בדרגה הכי גדולה.

א"כ מקום כזה שרואים שאפשר לעלות עליה גדולה כזאת, אה"נ אין חיוב להתפלל במקום שהתפללו אבותיו, אבל זה מקום שהתבטלו להקב"ה במדרגה כזאת גדולה, ועכשיו יעקב צריך להמשיך גדלות כמו אבותיו, ועל זה הוא אמר אפשר עברתי וכו' ויהיב דעתי למיהדר, ואין זה לתפילה בלבד, דלהתפלל הוא יכול בכל מקום שנמצא, אבל במקום הזה הוא ראה שאפשר להשיג גדלות ולכן רצה להתפלל שם. אילת השחר בראשית פרק כח פסוק יז (פרשת ויצא)

⁹ עלי תמר מסכת ברכות פרק ד הלכה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וטבטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ויש שכתב¹⁰, שהדין הנזכר בהלכות תפילה ללכת לבית הכנסת המרוחק ממנו כדי שיזכה לשכר פסיעות זה רק באדם שעוד לא קבע מקום לתפילתו, או אז יש לו ללכת לבית הכנסת הרחוק ולהרויח שכר פסיעות, אך אם בית הכנסת הקרוב הוא מקום שכבר קבע בו מקום תפילתו או שהוא מקום שהתפללו בו אבותיו, ילך להתפלל בו אף שהוא קרוב.

ד. אין פגיעה אלא תפלה

ישתדל¹¹ אדם להתפלל בבית הכנסת במקום המיוחד לתפילה עם הציבור, שנאמר (בראשית כח פסוק יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵאמַר (ירמיה ז פסוק טז) וְאֵל תִּפְגַּע בִּי, אפילו אם יש לו עשרה בבתו, ישתדל בבית הכנסת¹².

וכן אפילו¹³ אם אין ציבור בבית הכנסת, וצריך להתפלל ביחידות, יתפלל בבית כנסת מפני שהוא קבוע ומיוחד לתפילת ציבור, ותפלתו מתקבלת שם יותר ולא בביתו. פשוט דאם הוא ת"ח ויש חשש חילול השם כשיבוא אחר התפלה בבהכ"נ דיתפלל בביתו.

¹⁰ פה ללב חלק א קונטרס יושר לבב סימן צ אות י.

¹¹ שו"ע ונו"כ או"ח צ ט, וז"ל הבה"ג סימן א הלכות ברכות פרק חמישי עמוד נו [פסק] ומיתבעי ליה לאיניש לצלויי בבי כנישתא בדוכתא דמייחדא לצלותא, שנאמר (בראשית כח, יא) ויפגע במקום אין פגיעה אלא תפלה שנאמר (ירמיה ז, טז) ואל תפגע בי. (ברכות ו א) אבא בנימין אומר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת שנאמר (מלכים א, ח, כח) לשמוע אל הרנה ואל התפלה

¹² מ"ב שם כז

¹³ מ"ב שם לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

